

ROZASTRZYGNIĘCIE NADZORCZE
WOJEWODY LUBUSKIEGO
Nr NK-I.4131.91.2012.ABej
z dnia 27 marca 2012 r.

Rada Gminy Żary

Działając na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, ze zm.) stwierdzam nieważność uchwały Nr XVII/158/2012 Rady Gminy Żary z dnia 23 lutego 2012r. w sprawie ustalenia sposobu sprawienia pogrzebu przez Gminę Żary oraz zasad zwrotu kosztów pogrzebu, w części, tj. § 2 i § 7.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 23 lutego 2012r. Rada Gminy Żary podjęła uchwałę w sprawie sprawienia pogrzebu przez Gminę Żary oraz zasad zwrotu kosztów pogrzebu. Uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 2 marca 2012r.

Po dokonaniu analizy prawnej organ nadzoru stwierdza, że uchwała w części - § 2 i § 7, istotnie narusza prawo, tj. art. 10 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 z późn. zm.) oraz 44 i art. 96 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 175, poz. 1362 ze zm.).

W § 2 uchwały Rada postnaowiła, że Gmina organizuje pogrzeb osobom :

- 1) bezdomnym zmarłym na terenie Gminy Żary,
- 2) które zamieszkiwały lub przebywały na terenie Gminy Żary i nie posiadały osób zobowiązanych do alimentacji lub posiadały osoby zobowiązane do alimentacji, ale nie mają one możliwości sprawienia pogrzebu lub uchylają się od tego obowiązku,
- 3) zmarłym bez ustalonej tożsamości, których zwłoki odnaleziono na terenie Gminy Żary,
- 4) mieszkańcom innych gmin o ustalonej tożsamości, którzy zmarli lub których zwłoki odnaleziono na terenie Gminy Żary.

W ocenie organu nadzoru, sprzeczne z prawem jest określanie przez Radę kręgu osób, którym gmina zobowiązana jest sprawić pogrzeb. Jest to regulacja naruszająca art. 10 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2000 r. Nr 23, poz. 295 z późn. zm.). Przepis ten, w ust. 1 wskazuje podmioty, którym przysługuje prawo chowania zmarłych, a także zawiera konkretne obowiązki ciążące na określonego rodzaju podmiotach publicznych. Zgodnie z tym przepisem prawo pochowania zwłok ludzkich ma najbliższa pozostała rodzina osoby zmarłej, a mianowicie: pozostały małżonek, krewni zstępni, krewni wstępni, krewni boczni do 4 stopnia pokrewieństwa oraz powinowaci w linii prostej do 1 stopnia. Natomiast ust. 2 stanowi, że zwłoki niepochowane przez podmioty wymienione w ust. 1 mogą być przekazane do celów naukowych publicznej uczelni medycznej lub publicznej uczelni prowadzącej działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych. W sytuacji nie pochowania zwłok przez podmioty, o których mowa w ust. 1 (małżonka, krewnych lub powinowatych) lub nie przekazania publicznej uczelni, zwłoki są chowane przez gminę właściwą ze względu na miejsce zgonu (art. 10 ust. 3). Warunkiem realizacji obowiązku przez gminę jest brak sprawienia pogrzebu w ww. sposób i przez ww. podmioty, dlatego też rada gminy nie jest władna określić komu przysługuje prawo pochówku przez gminę.

W § 7 uchwały Rada określiła zasady zwrotu kosztów pogrzebu zorganizowanego przez Gminę Żary. Ustalone przez Radę zasady istotnie naruszają art. 96 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi wprost, w jaki sposób może nastąpić zwrot kosztów poniesionych przez gminę na sprawienie pogrzebu. W przypadku pokrycia tych kosztów przez gminę, poniesione wydatki podlegają zwrotowi z masy spadkowej, jeżeli po osobie zmarłej nie przysługuje zasiłek pogrzebowy.

Jednocześnie w art. 96 ust. 1 ustawodawca określił krąg osób, które mogą zostać zobowiązane do zwrotu wydatków poniesionych przez gminę na świadczenia z pomocy społecznej i są to : 1) osoba i rodzina korzystająca ze świadczeń z pomocy społecznej; 2) spadkobiercy osoby, która korzystała ze świadczeń z pomocy społecznej - z masy spadkowej; 3) małżonek, zstępni przed wstępnymi osoby korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej - jedynie w przypadku gdy nie dokonano zwrotu wydatków zgodnie z pkt 1 i 2, w wysokości przewidzianej w decyzji dla osoby lub rodziny korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej. Brak więc podstaw do domagania się przez gminę zwrotu wydatków od innej gminy, jak przyjęła Rada Gminy Żary w § 7 ust. 2 pkt 1) przedmiotowej uchwały. Taka sytuacja wydaje się być możliwa wyłącznie w przypadku nabycia przez inną gminę spadku po zmarłym.

Rada przekroczyła upoważnienie ustawowe określone w art. 44 ustawy o pomocy społecznej, na podstawie którego władna była ustalić jedynie sposób sprawiania pogrzebu

Przyjęcie przez Radę Gminy Żary zapisów § 2 i § 7 uchwały w ocenie organu nadzoru stanowi istotne naruszenie prawa, tj. art. 10 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych oraz 44 i art. 96 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej poprzez przekroczenie upoważnienia ustawowego i błędną wykładnię, co skutkuje stwierdzeniem nieważności tych paragrafów przedmiotowej uchwały.

Mając na względzie powyższe, orzeczono jak na wstępie.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały rady gminy wstrzymuje jej wykonanie w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Od niniejszego rozstrzygnięcia służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od doręczenia rozstrzygnięcia za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego.

z up. Wojewody Lubuskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru
i Kontroli

Teresa Kaczmarek